

Petnaest godina djelovanja bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci

Mijatović, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:726871>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-06**



Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
Diplomski studij informacijskih znanosti, bibliotekarstvo (izvanredno)
Ak. god. 2023./2024.

Ana Mijatović

Petnaest godina djelovanja bibliobusne službe Gradske
knjižnice „Franjo Marković“ Križevci

Diplomski rad

Mentorica: dr.sc. Ana Barbarić, red. prof.

Zagreb, rujan 2024.

Izjava o akademskoj čestitosti

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ovaj rad rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na istraživanjima te objavljenoj i citiranoj literaturi. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(potpis)

Zahvaljujem gospođi Marjani Janeš-Žulj na ustupljenim materijalima i gospodinu Igoru Kuzmić na uloženom vremenu, strpljenju i trudu prilikom provođenja anketnog upitnika.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Pokretne knjižnice.....	2
2.1. IFLA-ine smjernice za pokretne knjižnice	2
2.2. Bibliobus prema Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj.....	3
2.3. Stanje pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj i vizija razvoja od 2023. do 2032. godine.....	4
3. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci	8
3.1. Knjižnica kroz povijest.....	8
3.2. Knjižnica danas	9
4. Bibliobusna služba Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci.....	11
4.1. Početci bibliobusne službe	11
4.2. Pokazatelji rada Bibliobusne službe 2009. i 2023. godine.....	12
4.3. Nabava i opremanje novoga vozila 2022. godine	16
5. Istraživanja zadovoljstva korisnika uslugama bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci	18
5.1. Uvod.....	18
5.2. Metodologija i uzorak	18
5.3. Rezultati istraživanja.....	19
5.4. Rasprava o rezultatima.....	25
5. Literatura.....	29
Popis slika	31
Popis tablica	32
Popis grafikona	33
Prilozi.....	34

Prilog 1 – Anketa o zadovoljstvu korisnika uslugama bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci	34
Sažetak	36
Summary	37

1. Uvod

U svijetu znanja pristup informacijama je ključan za osobni i intelektualni razvoj svakog pojedinca, kao i za prosperitet zajednice u cjelini. U tom kontekstu, bibliobusna služba predstavlja jedan od najznačajnijih alata za osiguranje proširenja čitateljske kulture kroz poticanje ljubavi prema čitanju i obrazovanju putem knjiga i drugih medija, posebno u zajednicama koje imaju ograničen pristup knjižničnim resursima ili koje nisu tradicionalno bile izložene književnosti.

Rad obrađuje povijest i svrhu nastanka, organizaciju i djelovanje bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci analizirajući njezinu ulogu u promicanju čitanja, obrazovanja i kulturnog razvoja lokalne zajednice. Bibliobusna služba spomenute knjižnice osigurava pristupačnost knjižničnih resursa različitim dijelovima zajednice, a prvenstveno osobama koje žive u udaljenim ili teže dostupnim područjima, odnosno, osobama koje su društveno isključene ili pripadaju posebnoj skupini korisnika kao što su osobe s invaliditetom, slijepe ili slabovidne osobe. Također, radom se ističe važnost mobilnih knjižničnih usluga u ostvarivanju pristupa kulturi i znanju za sve građane, bez obzira na njihovu lokaciju ili osobne okolnosti.

Cilj je rada prikaz razlike između početnog djelovanja i trenutnog stanja u pružanju usluga bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci kao primjera dobre prakse pokretne knjižnične službe, kao i njezine uloge u promicanju čitanja, obrazovanja i kulturne participacije među građanima koja se manifestira kroz zadovoljavanje potrebe korisnika za informacijama i znanjem korištenjem knjižničnih usluga prvenstveno u geografski izoliranim ili udaljenijim općinama grada Križevaca. Također, cilj je i utvrđivanje zadovoljstva korisnika pruženim uslugama provedbom anketnog upitnika čiji rezultati otvaraju mogućnost unaprjeđenja postojeće usluge u skladu s iskazanim očekivanjima, preporukama i potrebama korisnika.

2. Pokretne knjižnice

2.1. IFLA-ine smjernice za pokretne knjižnice

Kategoriji pokretnih knjižnica pripada svaka usluga koja nije stacionirana na jednom mjestu. Naziv pokretna knjižnica (*mobile library*) uglavnom koriste britanski/australski knjižničari kako bi opisali motorno vozilo koje prenosi knjižničnu građu iako motorna vozila nisu jedina prijevozna sredstva, dok ostale zemlje koriste različite izraze – *bookmobile*, *bibliobus*, *bucherbus* itd. Usluge pokretnih knjižnica promatramo kao sastavni dio djelatnosti narodne knjižnice namijenjen stanovnicima koji su ograničeni u pristupu stacioniranoj knjižnici omogućavajući jednako kvalitetnu mogućnost pristupa knjižničnim uslugama svim stanovnicima.¹ Za uspostavljanje i razvijanje knjižničnih službi može biti nadležna bilo koja razina vlasti, od nacionalne do lokalne, što zavisi o ustroju pojedine zemlje i zakonodavstvu koje se odnosi na prenošenje zadaće vlasti.² Pokretne knjižnice najčešće djeluju uz stacionirane knjižnice, a uz to postoje i samostalne pokretne knjižnice i specijalizirane pokretne knjižnice. Na provedivost organizacije pružanja usluga pokretne knjižnice utječe prvenstveno trošak pružanja same usluge uz fizičke osobine regije i dostupnost tehničke podrške.³ Pokretne knjižnice vrlo su specijalizirana vozila koja zahtijevaju visok stupanj kvalitete izrade, stoga se cijene vozila znatno razlikuju ovisno o vrsti odabranog vozila, kvaliteti opreme, uvoznim pristojbama, stanju na mjesnom tržištu i tehničkim standardima.⁴ Postoje četiri vrste vozila: kombi vozilo, kamion, autobus i vozilo s prikolicom/sastavljeni tip vozila, uključujući i zglobni autobus. Pokretne knjižnice u svom radu imaju specifične troškove kao što su: popravak i održavanje vozila i stajališta, telekomunikacijski troškovi, troškovi goriva, osiguranje vozila, cestarine, oblikovanje vanjskog izgleda i interijera i troškovi vanjskog napajanja.⁵ Police, pult, sjedala, oglasni pano/alfanumerički digitalni zaslon, katalozi, izložbeni prostor, namještaj i oprema za djecu, tehnologija (prijenosna računala, pisači, skeneri), pretvarači napona i oprema za osoblje predstavljaju standardni dio opreme u svakoj pokretnoj knjižnici pri čemu treba težiti da ono što je postalo standardna oprema u stacioniranim knjižnicama, postane i standardna oprema u pokretnim knjižnicama. Osoblje pokretne knjižnice sastavni je dio sveukupne

¹ Smjernice za pokretne knjižnice / prerađeno izdanje priredila radna skupina IFLA-ine Sekcije za narodne knjižnice na čelu s Ianom Stringerom ; [s engleskog prevela Sanja Kovačević]. 1. hrvatsko izd. (prema 2. prerađenom izdanju izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. str. 11

² Isto, str. 12

³ Isto, str. 15

⁴ Isto, str. 20

⁵ Isto, str. 21

organizacijske strukture knjižničkog sustava ili mreže kojoj pripada pojedina pokretna mreža i ima isti status kao i osoblje stacionirane knjižnice. Osoblje pokretnih knjižnica može biti stručno knjižničarsko osoblje, stručno osoblje neknjižničarske struke i osoblje bez stručnih kvalifikacija.⁶ Fond pokretne knjižnice trebao bi odgovarati potrebama zajednice za zabavom, informacijama, obrazovanjem i kulturom jer je svaka zajednica jedinstvena i ima svoje potrebe koje politika izgradnje zbirke podržava jer su svi ciljevi i zadaće knjižničkog sustava usmjereni na zadovoljavanje potreba zajednice. Najvažniji su dio fonda pokretne knjižnice knjige, u mekom i tvrdom uvezu, a uz njih uobičajena je građa i na drugim medijima kao i mrežna građa. Veličina fonda ovisi o vrsti vozila, a od presudne su važnosti redovite izmjene fonda i dobar sustav narudžbi, stoga bi sjedište službe trebalo biti dio središnje knjižnice ili knjižnog ogranka i trebalo bi imati garažu, radni prostor i spremište građe.⁷

2.2. Bibliobus prema Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj

Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj sadrži dio koji se odnosi na pokretne knjižnice s obzirom da je pokretna knjižnica ustrojstvena jedinica narodne knjižnice. Prema Standardu bibliobus je pokretna knjižnica smještena u cestovnom vozilu (autobus, kamion ili kombi), koja ima knjižničku građu, stručno osoblje i opremu za pružanje knjižničkih usluga stanovnicima na više međusobno udaljenih područja.⁸ Narodna knjižnica organizira bibliobusnu službu, određuje opseg knjižničkih usluga, tip vozila, organizira knjižnični fond i izrađuje raspored stajališta. Knjižnični fond bibliobusa ima istu strukturu fonda kao i stacionirana narodna knjižnica, a uz knjige sadrži periodiku, vizualnu i digitalnu građu, društvene i didaktičke igračke, kao i pristup mrežnim izvorima podataka. Količina fonda ovisi o veličini i kapacitetu bibliobusa, a ukupni knjižnični fond treba biti najmanje dva puta veći od kapaciteta bibliobusa.⁹ Fond se prilagođava strukturi i potrebama korisnika i redovito se nadomješta građom iz spremišta. Bibliobusi se posebno projektiraju, konstruiraju i namjenski opremaju kako bi tehnička izvedba i unutarnje uređenje omogućili optimalno izvođenje

⁶ Smjernice za pokretne knjižnice / prerađeno izdanje priredila radna skupina IFLA-ine Sekcije za narodne knjižnice na čelu s Ianom Stringerom ; [s engleskog prevela Sanja Kovačević]. 1. hrvatsko izd. (prema 2. prerađenom izdanju izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 38

⁷ Isto, str. 46

⁸ Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 103(2021). Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_09_103_1834.html (09.03.2024.)

⁹ Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 103(2021). Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_09_103_1834.html (09.03.2024.)

knjižnične djelatnosti, dok sam izbor vozila ovisi o konfiguraciji terena, klimatskim uvjetima, cestovnoj mreži i potrebama korisnika, kao i cijeni i dostupnosti na tržištu. Broj stajališta bibliobusa, vrijeme posjete jednom stajalištu, zadržavanje na stajalištima te tjedni broj sati s korisnicima trebaju se razraditi vodeći računa o ekonomičnosti dnevne rute. Knjižničarski djelatnici obavljaju stručne poslove u bibliobusu pri čemu vozač bibliobusa mora ispunjavati uvjet za vozača B, C i/ili D kategorije ovisno o vrsti bibliobusnog vozila, o kojoj također ovisi i broj knjižničarskih djelatnika. Sredstva za osnivanje, nabavu i opremanje bibliobusa osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske, proračunima županija, gradova i općina, dok se sredstva za redoviti rad bibliobusnih službi osiguravaju od strane županija, gradova i općina obuhvaćenih uslugama i osnivača narodne knjižnice u sustavu koje bibliobus djeluje uz prihvaćanje i drugih izvora financiranja.¹⁰ Bibliobus treba raspolagati spremištem za knjižnu građu, radnim prostorom za stručne knjižničarske djelatnike i garažom za vozilo. Poželjno je da su ti prostori u zgradi narodne knjižnice, a iznimno mogu biti izgrađeni kao posebna jedinica, odnosno smješteni u odvojenoj zgradi.

2.3. Stanje pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj i vizija razvoja od 2023. do 2032. godine

Ministarstvo kulture i medija izradilo je 2022. godine „Program razvoja pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj za desetogodišnje razdoblje od 2023. do 2032.“ koji je usklađen s „Nacrtom Nacionalnog plana razvoja kulture i medija“ za razdoblje od 2023. godine do 2027. godine, s terminskom nadopunom do 2032. godine, kako bi se realizirala ukupna vizija razvoja pokretnih knjižnica u RH koji zajedno sa Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Standardom za narodne knjižnice daje potreban okvir za uspostavu bibliobusnih službi kao i način i izvor njihova financiranja koje mora biti redovito i sustavno.¹¹ Prema navedenom programu do 2032. sve županije u Republici Hrvatskoj imat će uspostavljenu mrežu pokretnih knjižnica za optimalnu dostupnost knjižne građe i usluge u naseljima.¹² Potrebna sredstva za

¹⁰ Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 103(2021). Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_09_103_1834.html (09.03.2024.)

¹¹ Program razvoja mreže pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj od 2023. do 2032. Dostupno na: <https://minkulture.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/knji%C5%BEenice//PROGRAM%20razvoja%20mre%C5%BEe%20pokretnih%20knji%C5%BEenice%209%20lis.pdf> (17.03.2024.)

¹² Program razvoja mreže pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj od 2023. do 2032. Dostupno na: <https://minkulture.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/knji%C5%BEenice//PROGRAM%20razvoja%20mre%C5%BEe%20pokretnih%20knji%C5%BEenice%209%20lis.pdf> (17.03.2024.)

rad postojećih bibliobusnih službi, zamjena zastarjelih bibliobuseva, kao i nabava vozila za nove službe, te njihovo opremanje i nabava potrebne knjižne i neknjižne građe osigurat će se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, odnosno proračuna županija, gradova ili općina kao i drugih izvora kao što su projekti u sklopu EU fondova dok će nositelji uspostave i razvoja bibliobusnih usluga u županijama biti županijske matične narodne knjižnice, uz mogućnost proširenja na knjižnice koje nisu županijske, ali predstavljaju knjižnice od osobite (strateške) važnosti za realizaciju pokretnih knjižničnih usluga u županiji zahvaljujući svojem zemljopisnom i prometnom položaju te materijalnim i stručnim kapacitetima. Prema podacima iz 1. siječnja 2022. godine u Republici Hrvatskoj u osam županija bilo je uspostavljeno devet bibliobusnih službi s trinaest bibliobuseva. Dvije bibliobusne službe djelovale su u Koprivničko-križevačkoj županiji, tako da je uz županijsku matičnu narodnu knjižnicu bibliobusnu službu imala i Gradska knjižnica „Franko Marković“ Križevci dok je zagrebačka bibliobusna služba pokrivala područje Grada Zagreba i Zagrebačke županije.¹³ Provedbom projektnog programa „Čitanjem do uključivog društva“ vezanog uz operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“ stanje je na dan 1. siječnja 2023. godine znatno drugačije. Naime, tijekom 2023. godine županijske matične narodne knjižnice: Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, Knjižnica „Nikola Zrinski“ Čakovec i Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci pribavile su zamjensko bibliobusno vozilo. Nadalje, pribavljeni su bibliobusevi i osnovane dvije nove županijske bibliobusne službe: bibliobusna služba Splitsko-dalmatinske županije u sklopu županijske matične narodne knjižnice Gradske knjižnice Marka Marulića Split i bibliobusna služba Virovitičko-podravske županije u sklopu županijske matične narodne knjižnice Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica. Uz županijske bibliobusne službe uspostavljena je i općinska bibliobusna služba u sklopu Hrvatske čitaonice Vrpolje, odnosno četiri nove bibliobusne službe uz gradske narodne knjižnice: Gradsku knjižnicu Poreč, Gradsku knjižnicu i čitaonicu Milivoja Cvetnića Hrvatska Kostajnica, Narodnu knjižnicu i čitaonicu Lekenik te Gradsku knjižnicu i čitaonicu Novi Marof. Nabava novih bibliobuseva financirana je 85 % iz sredstava Europskog socijalnog fonda dok je 15 % sredstava sufinanciralo Ministarstva kulture i medija iz Državnog proračuna Republike Hrvatske¹⁴. Izvan navedenog programa sredstvima Ministarstva kulture i medija

¹³ Program razvoja mreže pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj od 2023. do 2032. Dostupno na: <https://minkulture.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/knji%C5%BEenice//PROGRAM%20razvoja%20mre%C5%BEe%20pokretnih%20knji%C5%BEenica%209%20lis.pdf> (17.03.2024.)

¹⁴ Program razvoja mreže pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj od 2023. do 2032. Dostupno na: <https://minkulture.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/knji%C5%BEenice//PROGRAM%20razvoja%20mre%C5%BEe%20pokretnih%20knji%C5%BEenica%209%20lis.pdf> (17.03.2024.)

RH, Koprivničko-križevačke županije, grada Križevaca i općina koje se služe bibliobusom Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci priskrbila je novi bibliobus. Županijska matična knjižnica u Zadru pribavila je novi bibliobus sredstvima ESF-a „Uključi se knjigom“ i Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike RH čime je zamijenjen jedan dotrajali bibliobus. Gradska knjižnica Rijeka dotrajali je županijski bibliobus zamijenila novim rabljenim bibliobusom koji je donacija Grada Ljubljane i Gradske knjižnice Ljubljana¹⁵.

Tablica 1. Bibliobusne službe u Republici Hrvatskoj – stanje 1. siječnja 2023. godine

Redn i broj	Županija / bibliobusna služba	Godina osnivanja bibliobusne službe	Godina proizvodnje bibliobusa	Vrsta podvozja
1.	BJELOVARSKO-BILOGORSKA / Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar	1972.	2022.	KOMBI
2.	BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA/ Općina Vrpolje	2023.	2022.	KOMBI
3.	GRAD ZAGREB / Knjižnice grada Zagreba	1976.	2011.	KAMION
4.	ISTARSKA ŽUPANIJA/ Gradska knjižnica Poreč	2023.	2022.	KOMBI
5.	KARLOVAČKA / Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac	1958.	2013.	KOMBI
			2022.	KAMION
6.	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA / Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica	1979.	2004.	KAMION
7.	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA / Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci	2009.	2022.	KOMBI
8.	MEDIMURSKA / Knjižnica „Nikola Zrinski“ Čakovec	1979.	2022.	KAMION
9.	PRIMORSKO-GORANSKA / Gradska knjižnica Rijeka	1969.	2006.	KAMION
			2015.	KOMBI
10.	SISAČKO-MOSLAVAČKA / Gradska Knjižnica i čitaonica Milivoja Cvetnića Hrvatska Kostajnica	2023.	2022.	KOMBI
11.	SISAČKO-MOSLAVAČKA / Narodna knjižnica i čitaonica Lekenik	2023.	2022.	KOMBI
12.	SPLITSKO-DALMATINSKA / Gradska knjižnica Marka Marulića Split	2023.	2022.	KAMION
13.	VARAŽDINSKA ŽUPANIJA / Gradska knjižnica i čitaonica Novi Marof	2021.	2022.	KOMBI

¹⁵ Program razvoja mreže pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj od 2023. do 2032. Dostupno na: <https://minkulture.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/knji%C5%BEnice//PROGRAM%20razvoja%20mre%C5%BEe%20pokretnih%20knji%C5%BEnica%209%20lis.pdf> (17.03.2024.)

14.	VIROVITIČKO-PODRAVSKA / Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica	2023.	2022.	KOMBI
15.	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA / Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci	2006.	2022.	KAMION
16.	ZADARSKA / Gradska knjižnica Zadar	2006.	2006.	AUTOBUS
			2022.	KOMBI

U Tablici 1. prikazano je stanje bibliobusnih službi u Republici Hrvatskoj na dan 1. siječnja 2023. godine. S obzirom na to da je 1. siječnja 2022. u Republici Hrvatskoj u osam županija bilo uspostavljeno devet bibliobusnih službi s trinaest bibliobuseva, a da je 1. siječnja 2023. u Republici Hrvatskoj u četrnaest županija uspostavljeno šesnaest bibliobusnih službi s devetnaest bibliobuseva od kojih je trinaest staro tek jednu godinu, može se zaključiti da će uz zadržavanje postojeće dinamike realizacije do zadanog roka sve županije u Republici Hrvatskoj imati uspostavljenu mrežu pokretnih knjižnica za optimalnu dostupnost knjižne građe i usluge u naseljima.

3. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

3.1. Knjižnica kroz povijest

Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci najstarija je kulturna ustanova u gradu Križevcima kontinuirano djelujući od 1838. godine, kada je osnovana Ilirska čitaonica, do danas uz kratke prekide tijekom Prvog i Drugog svjetskog rata mijenjajući prostor, naziv i organizaciju. Ilirska čitaonica bila je kulturna i prosvjetna institucija koja je imala ključnu ulogu u buđenju nacionalne svijesti te kulturnog i obrazovnog života Križevaca tijekom hrvatskoga narodnoga preporoda. Čitaonica je predstavljala prvo organizirano mjesto za okupljanje građana radi čitanja i kulturnog uzdizanja. Uslijed nepovoljnih političkih zbivanja od 1843. zabranjuje se ilirsko ime, uz otežani rad uzrokovan Bachovim apsolutizmom, stoga 1861. godine Ilirska čitaonica mijenja ime u Narodnu čitaonu koja za zadaću ima izobrazbu duha, podupiranje narodne knjige te nabavu i čitanje časopisa zauzimajući aktivnu ulogu u društvenom životu grada. Godine 1911. mijenja naziv u Hrvatsku čitaonicu koja je tijekom Prvog svjetskog rata prestala s radom da bi djelovanje nastavila po završetku istoga. Osnovne su aktivnosti čitaonice do početka Drugog svjetskog rata okupljanje građana koji čitaju tisak i posuđuju knjige uz razna kulturna zbivanja kao što su organizacija plesova i koncerata koji zbog ponovnih ratnih zbivanja značajno slabe.¹⁶ Nakon Drugog svjetskog rata knjižnica djeluje u sastavu „Kluba kulturno prosvjetnih radnika“ do godine 1956. kada je registrirana kao samostalna, kulturno-prosvjetna ustanova: Gradska knjižnica Križevci.¹⁷ U tom razdoblju fond knjižnice iznosio je 7.300 knjiga, stalno se nabavljalo 40-ak novina i časopisa uz posjećenost od oko 120 čitatelja. Ujedno, tada je i osnovana preteća današnje pokretne službe u vidu knjižnih ormarića u Svetom Petru Čvrstecu, Kloštru i Carevdaru do kojih su se knjige prevozile u drvenim sanducima različitim prijevoznim sredstvima, od prvotnih zaprežnih kola do kasnijih osobnih automobila. Dana 10. srpnja 1961. knjižnica je pripojena Narodnom sveučilištu i djeluje kao samostalna radna jedinica, pod nazivom Knjižnica i čitaonica, i u takvom je sastavu ostala sve do 1999. kada je ponovno registrirana kao samostalna ustanova, kakva je i danas, pod nazivom Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci.¹⁸ Tijekom navedenog razdoblja

¹⁶ Žulj, M. 170 godina organiziranog čitanja u Križevcima. // Stručni skup Iz povijesti naših knjižnica : zbornik radova, Daruvar, 16. studenog 2007. / uredili Zorka Renić, Ilija Pejić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo; Bjelovar : Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, 2009. str. 64–74.

¹⁷ Janeš-Žulj, M. Od ilirske čitaonice do Gradske knjižnice. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/html.asp?id=5530> (02.3.2024.)

¹⁸ Žulj, M. 170 godina organiziranog čitanja u Križevcima. // Stručni skup Iz povijesti naših knjižnica : zbornik radova, Daruvar, 16. studenog 2007. / uredili Zorka Renić, Ilija Pejić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo; Bjelovar : Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, 2009. str. 64–74.

knjižnična djelatnost se širila, započeta je katalogizacija i formiranje abecednog i stručnog kadra, počelo je formiranje Zavičajne zbirke i hemeroteke, uvedene su aktivnosti za najmlađe (pričanje priča i mali knjižničari), otvara se igraonica za djecu predškolskog uzrasta. Također, godine 1988. nabavlja se prvo računalo te se otada započinje nabavljati i audiovizualna građa. Zanimljivost vezana uz Knjižnicu predstavlja podatak da je tijekom Domovinsko-ratna došlo do velikog porasta broja članova uz veliki porast posjećenosti.

3.2. Knjižnica danas

Knjižnica djeluje na području Grada Križevaca koji broji 18.949 stanovnika i bibliobusnom službom opslužuje šire područje sa 30.158 stanovnika. Prostor Knjižnice obuhvaća površinu od 1400 m² od kojih sama zgrada Doma hrvatske vojske, u kojemu je Knjižnica smještena od 2015. godine, sadrži površinu od oko 590 m² podijeljenih na više etaža od čega svaka etaža ima svoju funkciju. Podrumski prostor spremište je knjižne građe, prizemlje se sastoji od glavnog ulaza i multifunkcionalnog prostora u kojemu se nalazi izložbeni prostor, garderoba, posudbeni pult i čitaonica dnevnog tiska. Prizemni prostor ujedno obuhvaća višenamjensku dvoranu, odjel za odrasle s čitaonicom kao i dječji odjel s igraonicom, uz prostor multimedije i prostor za spremište bibliobusa. Na katu se nalaze radni i uredski prostori, i dvorana u kojoj je smještena Zavičajna zbirka i Spomen soba hrvatskih branitelja. Zadnji kat sadrži dva galerijska prostora od kojih je jedan namijenjen mladima, a drugi je namijenjen stručno-znanstvenom odjelu i studijskoj čitaonici. Prostor je u potpunosti renoviran i prilagođen u razdoblju od 2011. godine do 2015. godine kada su izvršeni radovi uređenja u vrijednosti od 1.329,208,49 EUR s PDV-om. Tijekom 2015. godine uz završetak uređenja osigurana su dodatna sredstva u vrijednosti od 126.086,66 EUR za opremanje objekta temeljem kojih je pribavljen novi namještaj i druga oprema.¹⁹

Knjižnica ima razvijen Informativno-posudbeni odjel, Odjel beletristike, Stručno-znanstveni odjel, Čitaonicu stručnih časopisa, Kutu za slijepe i slabovidne osobe, Kutu za mlade, Dječji odjel, Igraonicu, Zavičajni odjel, Odjel nabave i obrade knjižnične građe, uz djelovanje dramsko-scenske skupine „Kolibrići“. Korisnicima nudi raznovrsne usluge: posudbu knjiga, međuknjižničnu posudbu, čitanje novina i časopisa, studijski rad, izradu bibliografija i sažetaka, tematska pretraživanja, informacijsku službu, igraonicu za djecu predškolskog uzrasta, radionice za djecu i mladež, kompjutorske radionice, multimediju, internet i tržnicu

¹⁹ Janeš-Žulj, M. Završetak projekta uređenja nove knjižnice u Križevcima. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/html.asp?id=5530> (02.3.2024.)

knjiga.²⁰ U knjižnici je zaposleno 11 stručnih djelatnika i svi djelatnici imaju položen stručni ispit iz knjižničarstva. Fond Knjižnice je u 2023. godini iznosio ukupno 98.798 jedinica knjižne građe i 246 jedinica digitalizirane građe. Od toga 90.634 svezaka knjiga i slikovnica, 298 časopisa, 6.497 jed. AV građe (filmovi, CD-i i zvučne knjige), 483 elektroničke građe, 643 didaktičkih igračaka. Od ukupnog broja knjižne građe zavičajna zbirka Crisiensia sadrži 6.816 jedinica građe s oko 3500 sv. monografskih publikacija, oko 200 starih razglednica, rukopisa i velikog broja sitnog tiska: kataloga, pozivnica, plakata i sl., i zbirku starih knjiga oko 1600 sv. monografskih publikacija.

Knjižnica krajem 2023. godine broji 4.094 člana, od toga je 747 novoupisanih dok je 3.347 obnovljeno članstvo u razdoblju 2023. godine. Prema strukturi članstva 1.692 korisnika je učlanjeno u Dječji odjel, 124 je učlanjeno u Igraonicu, 1.284 korisnika broji Odjel za odrasle dok je 994 korisnika član bibliobusa. Tijekom 2023. ukupno je posuđeno 57.034 jedinica građe, dok je ukupan broj posjeta iznosio 58.572 puta, pri čemu je bibliobus zabilježio 7.986 posjeta, a ujedno ostvareno je 143.722 virtualnih posjeta. Iznesene brojke pokazuju i potvrđuju izraženu potrebu i interes građana svih uzrasta i dobnih skupina za uslugama knjižnice i bibliobusa.²¹

Prema navedenim podacima može se zaključiti kako Gradska knjižnica „Franjo Marković” Križevci predstavlja informacijsko, obrazovno, kulturno i multimedijalno središte grada i okolice, osiguravajući građanima kvalitetan pristup znanju, informacijama i kulturnim sadržajima za potrebe obrazovanja, stručnog i znanstvenog rada, cjeloživotnog učenja, informiranja, odlučivanja i razonode te mjesto znanja, socijalne osjetljivosti i međugeneracijske solidarnosti.²²

²⁰ Odjeli i službe. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/html.asp?id=10552> (02.3.2024.)

²¹ Izvješće o ostvarenju financijskog plana i programa rada Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci za razdoblje od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine, veljača 2024.

²² O knjižnici. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/html.asp?id=5310> (15.4.2024.)

4. Bibliobusna služba Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci

4.1. Početci bibliobusne službe

Osnivanje Bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci usko je vezano uz nemogućnost osnivanja stacioniranih knjižnica u okolici grada Križevaca gdje se nalaze četiri općine, kao i geografsku i demografsku specifičnost regije u kojoj je nastala. Naime, brdsko–planinska konfiguracija terena Kalničkog prigorja u kojemu dominira raštrkani tip slabije naseljenih malih naselja i zaselaka međusobno slabo povezanih, a koja geografski gravitiraju Križevcima, karakteriziraju uske, strme i zavojite ulice stoga postojeći bibliobus županijske matične Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, dužine od 8 metara, nije mogao obuhvatiti u svoju mrežu stajališta prigradska naselja grada Križevaca i okolne općine. Nadalje, uz problematičnu konfiguraciju terena, koprivnički bibliobus polazio bi iz Koprivnice i prelazio značajno veću kilometražu što bi, uz troškove amortizacije i potrošnju goriva, predstavljalo značajne financijske izdatke stoga se procijenilo da bi financijski isplativije bilo osnovati službu pokretne knjižnice bliže području koje ona treba obuhvatiti.²³

U jesen 2006. godine u Koprivničko-križevačkoj županiji krenulo se u osnivanje dodatne bibliobusne službe. Projekt uspostave nove bibliobusne službe podržan je od strane Ministarstva kulture RH, kao i Koprivničko-križevačke županije, Grada Križevaca koji su zajedno s općinama korisnicima usluge bibliobusa i brojnim sponzorima osigurali potrebna financijska sredstva za uspostavu i rad bibliobusne službe dok je pomoć u području organizacije i rada pokretne knjižnice osigurana od strane koprivničkih knjižničara. Krajem 2007. godine nabavljeno je kombi vozilo marke Fiat Ducato snage motora 88 kw/120 ks, dužine 6363 cm, širine 2050 cm i visine 2910 cm. Tijekom 2008. godine vozilo je preuređeno u specijalno vozilo za pružanje knjižničnih usluga ugradnjom potrebnih instalacija, preinakom karoserije, dodatnim policama i drugom opremom.²⁴ Gradska knjižnica Križevci i županijska matična knjižnica Koprivnica zajednički su koordinirale cijeli projekt uređenja i opremanja vozila kako bi se prilagodilo knjižničnoj funkciji, kao i projekt planiranja i organizacije mreže stajališta. Plan prve mreže stajališta bibliokombija izrađen je 2008. godine kada su

²³ Vugrinec, Lj. Pokretne knjižnice - bibliobusi Koprivničko-križevačke županije 1979. – 2019. // Podravski zbornik 46(2020), str. 129-147.

²⁴ Kuzmić, I. Bibliobusna služba Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. // Pokretne knjižnice u Hrvatskoj : zbornik radova / 10. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 4. festival hrvatskih bibliobusa „Od kočije do suvremenog bibliobusa“, Karlovac, 15. travnja 2011. / uredile Ljiljana Vugrinec, Ljiljana Črnjar, Frida Bišćan. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Karlovac : Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2012. str. 79–85.

uspostavljeni kontakti sa svim općinama i školama na terenu.²⁵ Svečano otvorenje bibliokombija upriličeno je 1.12.2008. godine, a 26. veljače 2009. godine bibliobus je krenuo na prvu vožnju prema prvom stajalištu u Područnoj školi Vojakovački Osijek, Osnovne škole Ljudevita Modeca, nakon što je zaposlen vozač/pomoćni knjižničar Igor Kuzmić, koji u bibliobusu radi još i danas.²⁶

Bibliobusna služba Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci je do 2023. godine bila najmlađa bibliobusna služba i prva mala pokretna knjižnica u Hrvatskoj. Uspostavom bibliobusne službe stanovnicima s područja Kalničkog prigorja i obronaka Bilogore omogućeno je približavanje knjižničnih usluga i upoznavanje sa svrhom i poslanjem narodne knjižnice. Bibliobus podiže kvalitetu života stanovnika u ruralnim naseljima koji nemaju mogućnosti, niti načina, da dođu u grad po kulturne i obrazovne sadržaje, smanjuje problem društvene isključenosti omogućavajući inkluziju osoba s invaliditetom kao i slabije pokretnih, bolesnih i starijih osoba dolaskom do njihovog kućnog praga. Korištenjem usluga bibliobusa učenici u ruralnim područjima izjednačavaju se s učenicima gradskog područja i postaju pravi članovi knjižnice koji mogu samostalno birati građu koju žele koristiti. Nadalje, Bibliobusna služba organizira i provodi različite programe pružajući podršku kvalitetnom odgojno-obrazovnom radu s djecom. Uspostavom Bibliobusne službe može se zaključiti da je došlo do poboljšanja kvalitete života, poticanja čitanja i ljubavi prema knjizi, obrazovanju i informiranosti ruralnog stanovništva zapadnog i jugozapadnog dijela Koprivničko-križevačke županije u kojemu ranije nije postojala tradicija narodnog knjižničarstva.²⁷

4.2. Pokazatelji rada Bibliobusne službe 2009. i 2023. godine

U prvoj godini rada bibliobus je brojao 22 stajališta od čega je 11 na širem području grada te 11 u tri obližnje općine Sv. Ivan Žabno, Sv. Petar Orehovec i Kalnik koje nisu imale vlastite narodne knjižnice pokrivajući uslugom narodne knjižnice sve područne škole u malim mjestima oko grada. Tijekom 2009. godine bibliobus je ukupno prevalio 7.797 kilometara, pri

²⁵ Vugrinec, Lj. Pokretne knjižnice - bibliobusi Koprivničko-križevačke županije 1979. – 2019. // Podravski zbornik 46(2020), str. 129-147.

²⁶ Kuzmić, I. Bibliobusna služba Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. // Pokretne knjižnice u Hrvatskoj : zbornik radova / 10. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 4. festival hrvatskih bibliobusa „Od kočije do suvremenog bibliobusa“, Karlovac, 15. travnja 2011. / uredile Ljiljana Vugrinec, Ljiljana Črnjar, Frida Bišćan. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Karlovac : Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2012. str. 79–85.

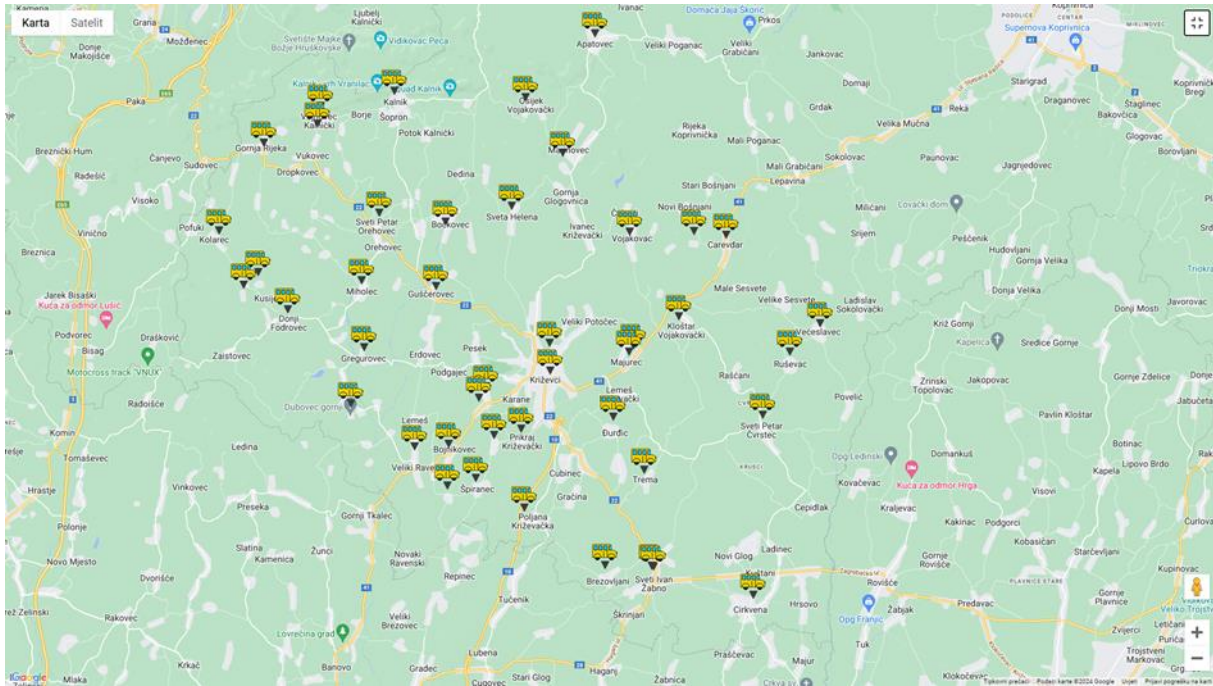
²⁷ Vugrinec, Lj. Pokretne knjižnice - bibliobusi Koprivničko-križevačke županije 1979. – 2019. // Podravski zbornik 46(2020), str. 129–147.

čemu je najbliže stajalište od polazišta udaljeno 3,5 kilometra, a najdalje je udaljeno 17,68 kilometara.²⁸ Krajem 2023. godine bibliobus obilazi 36 stajališta (Apatovec, Bočkovec, Carevdar, Cirkvena, Donja Glogovnica, Donji Fodrovec, Đurđić, Gornja Rijeka – kraj vrtića i škole, Gregurovec, Gušćerovec, Hižanovec, Kalnik, Kloštar Vojakovački, Kolarec, Križevačka Poljana, Križevci - Dječji vrtić „Zraka sunca” i Dječji vrtić Križevci, Majurec - kraj škole, Majurec, Mali Carevdar, Miholec, Osijek Vojakovački, Prikraj Križevački, Ruševac, Stara Ves Ravenska, Sveta Helena, Sveti Ivan Žabno - kraj škole i kraj vrtića „Žabac“, Sveti Martin, Sveti Petar Čvrstec, Sveti Petar Orehovec - kraj škole i kraj vrtića „Mali medo”, Špiranec, Trema, Većeslavec, Veliki Raven, Vojakovac) što u odnosu na 2009. godinu predstavlja povećanje broja stajališta od čak 60% pri čemu su usluge pokretne knjižnice dostupne i stanovnicima u dodatnoj općini Gornja Rijeka jer se tamošnja općinska knjižnica zatvorila. Od ukupnog broja stajališta čak 26 stajališta se nalazi pokraj osnovnih škola, a 5 stajališta se nalazi uz dječje vrtiće. Bibliobus je u 2023. godini prevalio ukupno 9.257 kilometara pri čemu je najbliže stajalište od polazišta udaljeno 1 kilometar, a najdalje je udaljeno 19 kilometara.²⁹

Prema navedenom možemo zaključiti da je Bibliobusna služba prepoznata kao važan faktor u odgojno-obrazovnom procesu s obzirom da upotpunjuje rad školskih knjižnica. Suradnja bibliobusa s osnovnim školama i vrtićima ne ograničava se samo na posudbu knjižnične građe nego se ostvaruje vrlo živa interakcija gdje knjižničari, učitelji i odgajatelji zajedno čine veliku mrežu suradnika. Oni zajedno kreiraju i provode različite aktivnosti s ciljem poticanja ljubavi prema knjigama i čitanju od najranije dobi uz razvoj informacijske pismenosti kod djece i učenika.

²⁸ Arhiva Gradske knjižnice „Franjo Marković Križevci. Anketni upitnik o stanju pokretnih knjižnica od 01.01.2009. do 31.12.2009. godine, veljača 2010.

²⁹ Arhiva Gradske knjižnice „Franjo Marković Križevci. Anketni upitnik o stanju pokretnih knjižnica od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine, veljača 2024.



Slika 1. Mapa stajališta bibliobusa Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci

Prve godine ukupno je bilo učlanjeno 493 korisnika, od čega 459 djece i 34 odrasle osobe, koji su ukupno posudili 9.134 jedinica građe kroz 3.186 posjeta.³⁰ Krajem 2023. godine ukupno je učlanjeno 994 korisnika, što je četvrtina ukupnih korisnika Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci, od čega 956 djece i 38 odraslih osoba. Tijekom 2023. godine ukupno je posuđeno 11.949 jedinica građe od čega je 11.907 knjiga, 26 neknjižne građe i 16 časopisa kroz 3.970 posjeta.³¹ Možemo zaključiti da se broj korisnika udvostručio što je logično uslijed povećanje broja stajališta, a sukladno tome se povećao i broj posuđenih jedinica građe uz povećanje broja posjeta bibliobusu.

Stanje fonda na početku rada bibliobusa iznosio je 1.370 jedinica građe da bi se do kraja 2009. godine povećao na 3.030 jedinica od kojih je 2.800 knjiga i 230 medija.³² Značajno povećanje medija leži u činjenici da je križevački bibliobus kao posebnu uslugu razvio posudbu zvučnih knjiga za slijepe i slabovidne osobe u suradnji sa županijskom matičnom Knjižnicom i

³⁰ Arhiva Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. Anketni upitnik o stanju pokretnih knjižnica od 01.01.2009. do 31.12.2009. godine, veljača 2010.

³¹ Arhiva Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. Anketni upitnik o stanju pokretnih knjižnica od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine, veljača 2024.

³² Arhiva Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. Anketni upitnik o stanju pokretnih knjižnica od 01.01.2009. do 31.12.2009. godine, veljača 2010.

čitaonicom „Fran Galović“ Koprivnica.³³ Krajem 2023. godine stanje knjižničnog fonda je znatno drugačije. Ukupni fond iznosi 6.667 jedinica građe od čega je 3.994 jedinica namijenjeno djeci, a 2.673 jedinica građe namijenjeno je odraslima. Broj svezaka knjiga iznosio je 6.341 jedinica dok je 236 jedinica neknjižna građa.³⁴ Ovakav sastav građe sasvim je očekivan s obzirom da su većina članova bibliobusa djeca.

Rad bibliobusa financira se sredstvima koje izdvajaju Županija (2009. – 60%, 2023. – 54%), zatim općine kao korisnice bibliobusne usluge (2009. – 10%, 2023 – 13%), uključuje se i Ministarstvo kulture i medija RH prvenstveno u troškove nabave knjižnične građe i računalne opreme (2009. – 18%, 2023. – 19%), grad Križevci kao osnivač gradske knjižnice (2009. – 5%, 2023. – 0%), knjižnica vlastitim sredstvima (2009. – 0%, 2023. 10%) i ostalim prihodima (2009. – 0%, 2023. – 4%).

Konstantu u cjelokupnom radu bibliobusa predstavlja rad iste osobe vozača/pomoćnog knjižničara Igora Kuzmića, te korištenje Metel Win programa kao knjižničnog programa u vozilu od osnutka do danas.

³³ Kuzmić, I. Bibliobusna služba Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. // Pokretne knjižnice u Hrvatskoj : zbornik radova / 10. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 4. festival hrvatskih bibliobusa „Od kočije do suvremenog bibliobusa“, Karlovac, 15. travnja 2011. / uredile Ljiljana Vugrinec, Ljiljana Črnjar, Frida Bišćan. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Karlovac : Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2012. str. 79–85.

³⁴ Arhiva Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. Anketni upitnik o stanju pokretnih knjižnica od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine, veljača 2024.

4.3. Nabava i opremanje novoga vozila 2022. godine

Projekt nabave i opremanja novog vozila, koji je započeo 2022. godine, a koji bio podijeljen u dvije faze, u potpunosti je završen u studenom 2023. godine kada je novi bibliokombi pušten u promet. Prva faza zamjene staroga vozila odnosila se na osiguravanje sredstava i pribavljanje vozila što je dana 12.12.2022. godine i realizirano kada je od dobavljača preuzeto novo kombi vozilo za potrebe bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci.

Kroz postupak javne nabave odabrano je kombi vozilo marke Renault, model Master furgon L4HRP3 DCI165, po cijeni od 43.903,38 s PDV-om. Financiranje projekta nabave kombi vozila osigurali su:³⁵

- Ministarstvo kulture i medija: 23.226,49 EUR
- Grad Križevci: 10.338,44 EUR
- Koprivničko-križevačka županija: 10.338,44 EUR
- Općina Sveti Ivan Žabno: 878,62 EUR (2% ukupne cijene)
- Općina Sveti Petar Orehovec: 659,63 EUR (1,5% ukupne cijene)
- Općina Kalnik: 437,98EUR (1% ukupne cijene)

U drugoj fazi projekta, realiziranog u 2023. godini, uz inicijalna sredstva iz 2022. godine u iznosu od 19.744,05 EUR, osigurana su i dodatna sredstva za opremanje i nadogradnju vozila od strane Ministarstva kulture i medija RH kroz natječaj Javnih potreba u kulturi u iznosu od 25.880,95 EUR. Nakon provedbe postupka javne nabave dana 22. svibnja 2023. sklopljen je ugovor za opremanje i nadogradnju vozila s najpovoljnijim izvođačem, tvrtkom Matins d.o.o. iz Sesveta. Ukupni trošak radova iznosio je 43.625,00 EUR s PDV-om. Novo vozilo opremljeno je funkcionalnim namještajem, sustavom za grijanje i hlađenje, suvremenim tehničkim pomagalima i računalnom opremom.

Ukupna vrijednost projekta nabave, opremanja i nadogradnje vozila iznosila je 89.528,38 EUR. Polovicu tog iznosa osiguralo je Ministarstvo kulture i medija RH, dok je preostali dio financiran od strane Grada Križevaca i Koprivničko-križevačke županije, uz manji doprinos

³⁵ Pod bor nam je stigao novi kombi za potrebe Bibliobusne službe. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/dogadjanja/dogadjaj.asp?id=1707> (26.4.2024.)

općina Sveti Ivan Žabno, Sveti Petar Orehovec i Kalnik. Općina Gornja Rijeka pridonijela je projektu ustupanjem dijela knjižnog fonda iz zatvorene općinske knjižnice za potrebe bibliobusne službe.

Početkom 2024. godine izrađena je i montirana nadstrešnica za bibliokombi na prostoru parking iza knjižnice koja je u potpunosti financirana sredstvima Grada Križevaca, pružajući zaštitu od nepovoljnih vremenskih uvjeta, čime će utjecati na očuvanje izgleda i trajnosti bibliokombija.³⁶



Slika 2. Nastup dramske družine „Kolibrići“ povodom otvorenja novoga bibliokombija

³⁶ Završetak projekta nabave i opremanja te nadogradnje kombi vozila za potrebe bibliobusne službe (zamjena za postojeće vozilo). Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/dogadjanja/dogadjaj.asp?id=1830> (20.4.2024.)

5. Istraživanja zadovoljstva korisnika uslugama bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci

5.1. Uvod

Jedan od najvažnijih pokazatelja kvalitete knjižničnih usluga je zadovoljstvo korisnika. Anketiranje korisnika ključno je za dobivanje povratnih informacija o njihovom zadovoljstvu uslugama. Kontinuirano i sustavno ispitivanje stavova korisnika, kojima su knjižnične usluge prvenstveno namijenjene, može pomoći u identificiranju i otklanjanju izvora nezadovoljstva te poboljšanju ukupne kvalitete usluga. U svrhu procjene društvene korisnosti Bibliobusne službe i naglašavanja njenog značaja za zajednicu, provedeno je istraživanje korisničkog zadovoljstva. Rezultati ankete i povratne informacije korisnika jasno pokazuju da su prepoznali veliku korist za cjelokupnu zajednicu.

5.2. Metodologija i uzorak

Istraživanje je provedeno putem anketnog upitnika za korisnike usluga bibliobusne službe tijekom travnja, svibnja i polovice lipnja (do kalendarskog kraja školske godine 2023./2024.) Obuhvaćeno je sto ispitanika koji su korisnici usluga bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. Upitnik je u papirnatom obliku, u potpunosti anonimna i sadrži petnaest pitanja. Četrnaest pitanja u anketnom listiću su kombiniranog ili zatvorenog tipa, odnosno imaju ponuđene odgovore, dok je jedno pitanje bilo otvorenog tipa.

Anketa je provedena na terenu i bila je ponuđena korisnicima prilikom posudbe knjiga, a za popunjavanje ankete bilo je potrebno izdvojiti svega nekoliko minuta. Osim toga, upitnik je osmišljen kako bi obuhvatio razne aspekte korisničkog iskustva, uključujući dostupnost knjiga, kvalitetu usluge osoblja, kao i opće zadovoljstvo korisnika.

Anketni upitnik ne sadrži dobno ograničenje, a obuhvaćena je i skupina školaraca (djeca starija od 7 godina) pa sve do ispitanika starijih od 65 godina.

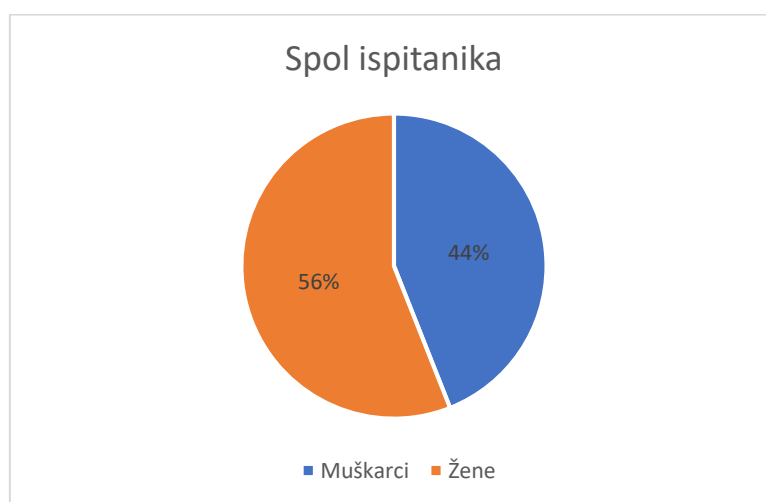
Korisnici su u prvom, drugom i trećem pitanju pozvani da navedu svoj spol, dob te najviši stupanj obrazovanja koji su završili. Ove informacije pomažu u boljem razumijevanju demografskih karakteristika korisničke baze bibliobusne službe.

U četvrtom pitanju istražuje se radni status korisnika kako bi se bolje procijenio utjecaj bibliobusnih usluga na različite skupine ljudi u lokalnoj zajednici.

Peto i šesto pitanje istražuje vrste knjižnica koje su korisnici već koristili (školska, gradska ili obje), kao i o frekvenciji korištenja bibliobusnih usluga. U sedmom, osmom i devetom pitanju korisnici ocjenjuju važnost bibliobusne knjižnice i njezin utjecaj na kvalitetu života, učestalost dolazaka bibliobusa te kakav bi bio utjecaj prestanka dolaska bibliobusa u njihovo mjesto, kao i zadovoljstvo duljinom zadržavanja bibliobusa. Posebno se istražuje zadovoljstvo korisnika uslugom djelatnika bibliobusa te njihove sugestije za eventualna unaprjeđenja usluga, koja su ispitana kroz dvanaesto, trinaesto i četrnaesto pitanje. Petnaesto pitanje, koje je otvorenog tipa, korisnicima omogućuje da iznesu svoje mišljenje i ideje o tome kako bi se usluge mogle dodatno unaprijediti ili prilagoditi njihovim potrebama.

5.3. Rezultati istraživanja

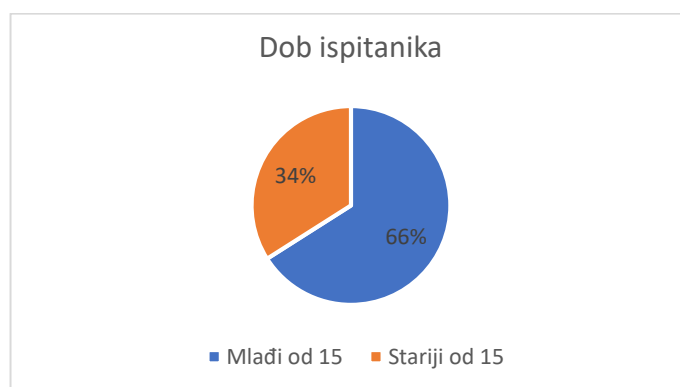
1. Spol ispitanika



Grafikon 1. Spol ispitanika

Od ukupnog broja ispitanika (100), 56 (56%) su muškog, a 44 (44%) ženskog spola.

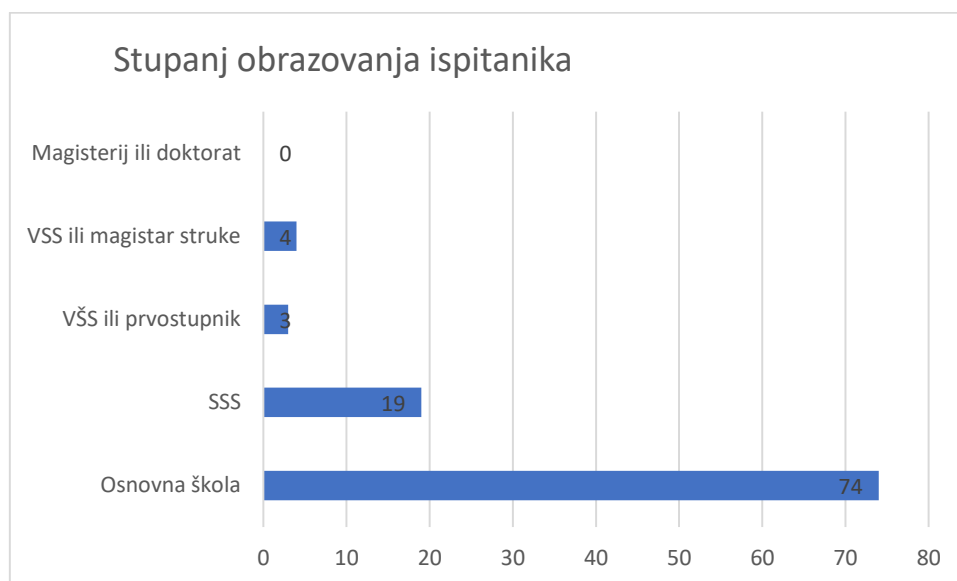
2. Dob ispitanika



Grafikon 2. Dob ispitanika

Anketnim upitnikom obuhvaćeni su korisnici čija je dob između 7 i 70 godina. Ispitanici su nakon anketiranja podijeljeni u dvije dobne skupine od kojih je prva skupina mlađi od 15 godina, a druga skupina stariji od 15 godina. Prva skupina (mlađi od 15 godina) zastupljena je u postotku od 66%, a druga (stariji od 15) 34%.

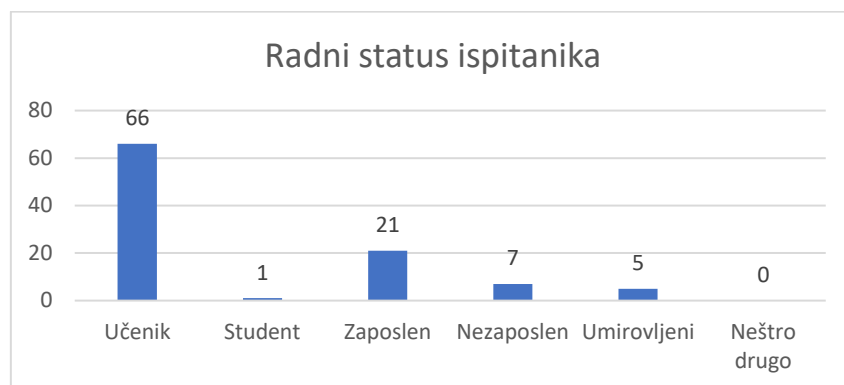
3. Stupanj obrazovanja zaposlenika



Grafikon 3. Stupanj obrazovanja ispitanika

Navedeni rezultati predstavljaju distribuciju obrazovnih postignuća ispitanika, izraženu u broju osoba koje su dostigle određene stupnjeve obrazovanja: osnovna škola 74 ispitanika, srednja škola 19. Broj ispitanika s višom stručnom spremom je 3, dok je ispitanika koji imaju visoku stručnu spremu 4. Niti jedan ispitanik nema magisterij ili doktorat.

4. Radni status ispitanika



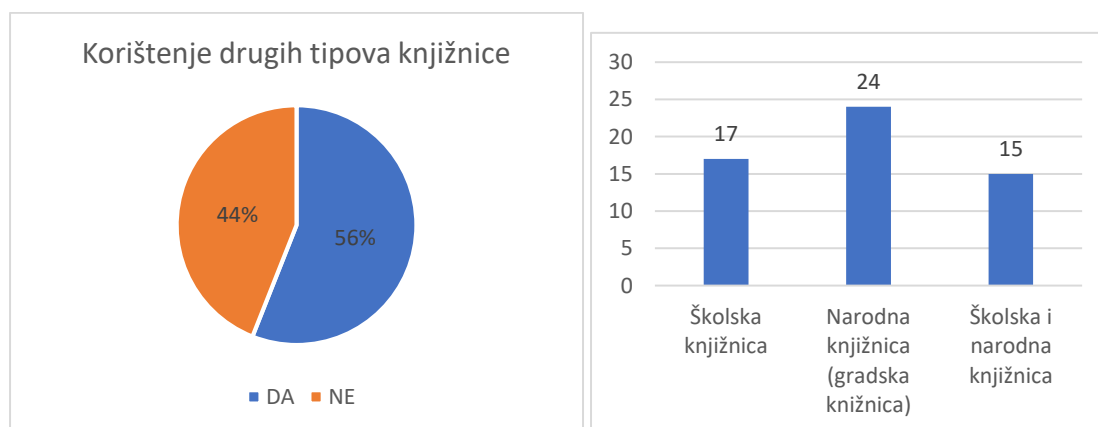
Grafikon 4. Radni status ispitanika

Postotak zastupljenosti ispitanika prema radnom statusu vidljiv je iz grafikona: učenici 66%, studenti 1%, zaposlenici 21%, nezaposleni 7% i umirovljeni 5%. Iako je u anketnom listu ponuđena opcija odabira „nešto drugo“, niti jedan ispitanik se nije izjasnio kako pripada u navedenu kategoriju.

5. Navike korištenja usluga različitih tipova knjižnica

Analiza rezultata istraživanja o korištenju knjižničnih usluga pokazuje da 44 ispitanika nije prethodno koristilo usluge drugog tipa knjižnice, dok je 56 onih koji jesu.

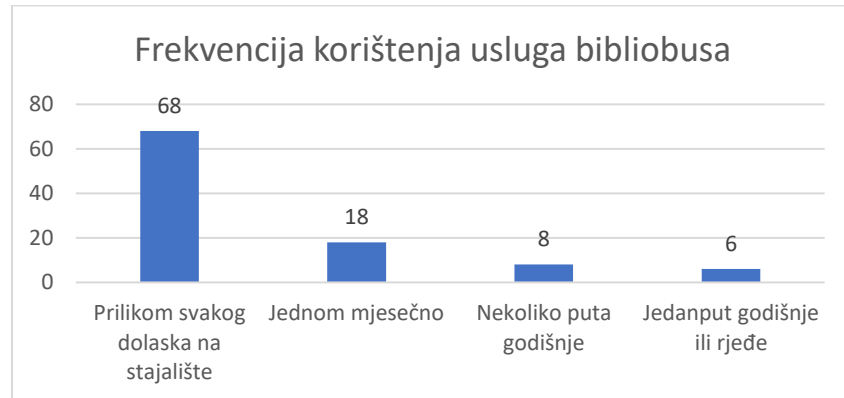
17 ispitanika koristilo je školsku knjižnicu, 24 ispitanika koristilo je narodnu knjižnicu, dok je 15 ispitanika koristilo obje knjižnice.



Grafikon 5. (lijevo) i grafikon 6. (desno) Navike korištenja usluga različitih tipova knjižnica

Ovi podaci ukazuju na raznolikost u korištenju knjižničnih usluga među ispitanicima, pri čemu je značajan broj njih koristio i školsku i narodnu knjižnicu.

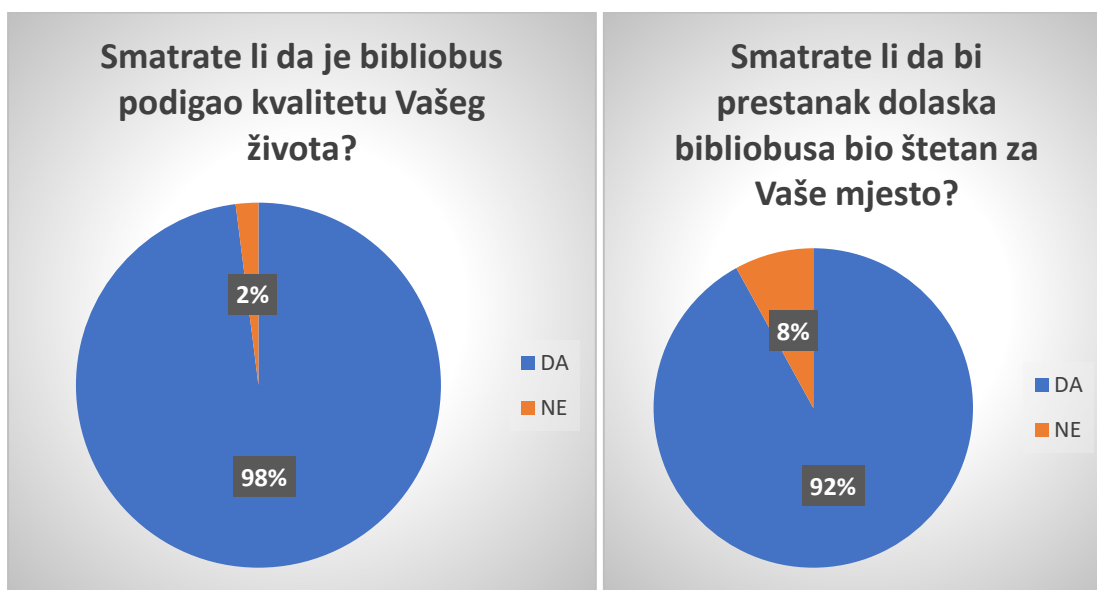
6. Korištenje bibliobusne knjižnice



Grafikon 7. Frekvencija korištenja bibliobusne knjižnice

Grafikon pokazuje kako najveći postotak korisnika posuđuje građu prilikom svakog dolaska bibliobusa (njih 68%). Jednom mjesečno usluge koristi 18% korisnika. Preostali korisnici usluge koriste nekoliko puta godišnje (8%) ili jedanput godišnje ili rjeđe (6%).

U sljedećim grafikonima prikazan je utjecaj bibliobusa na kvalitetu života, utjecaj na lokalnu zajednicu, zadovoljstvo učestalošću i lokacijom dolaska te duljinom zadržavanja bibliobusa.

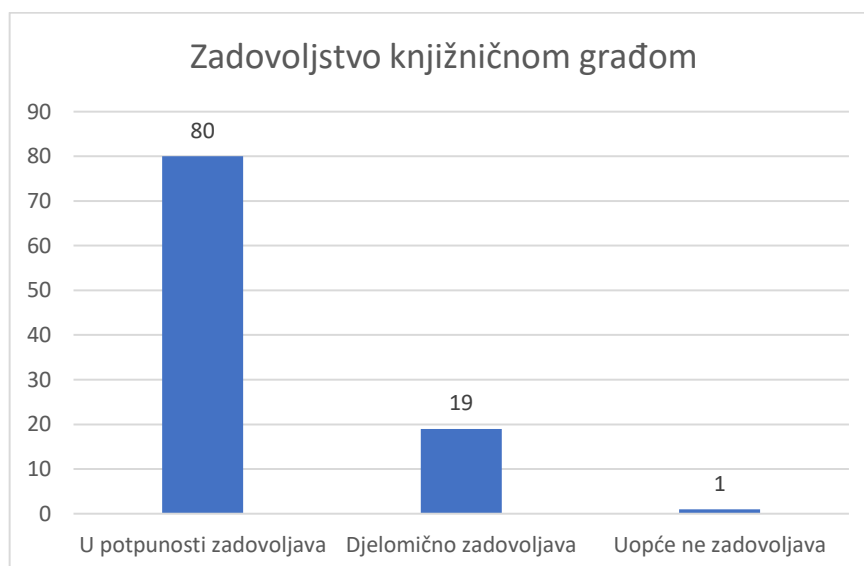


Grafikon 8. (lijevo) Utjecaj bibliobusa na kvalitetu života i grafikon 9. (desno) Utjecaj bibliobusa na lokalnu zajednicu



Grafikon 10. (lijevo) Zadovoljstvo učestaloću dolaska bibliobusa i grafikon 11. (desno) Zadovoljstvo duljinom zadržavanja bibliobusa

7. Zadovoljstvo korisnika bibliobusnom knjižničnom građom

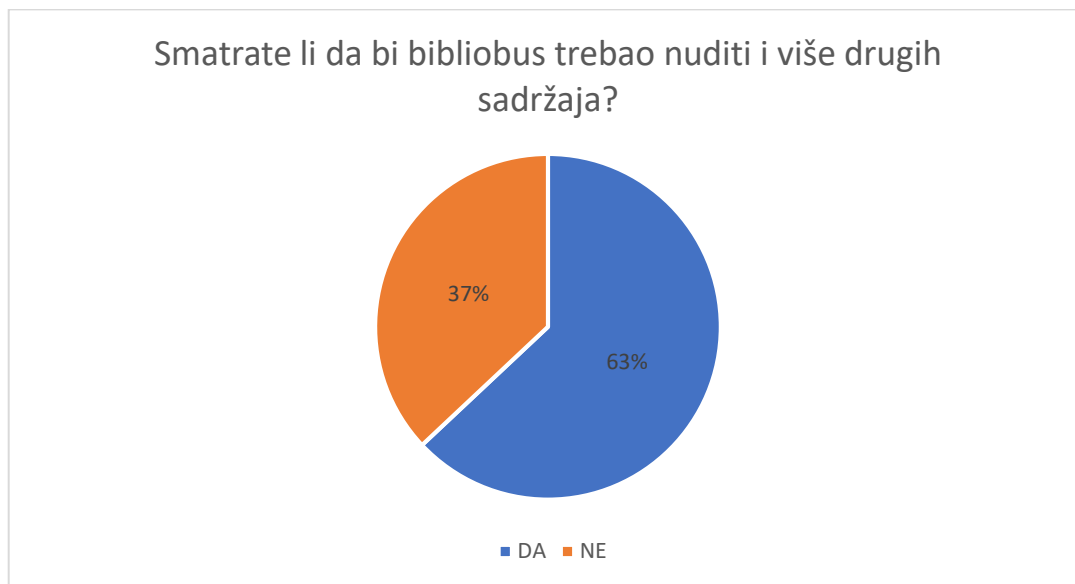


Grafikon 12. Zadovoljstvo korisnika knjižničnom građom

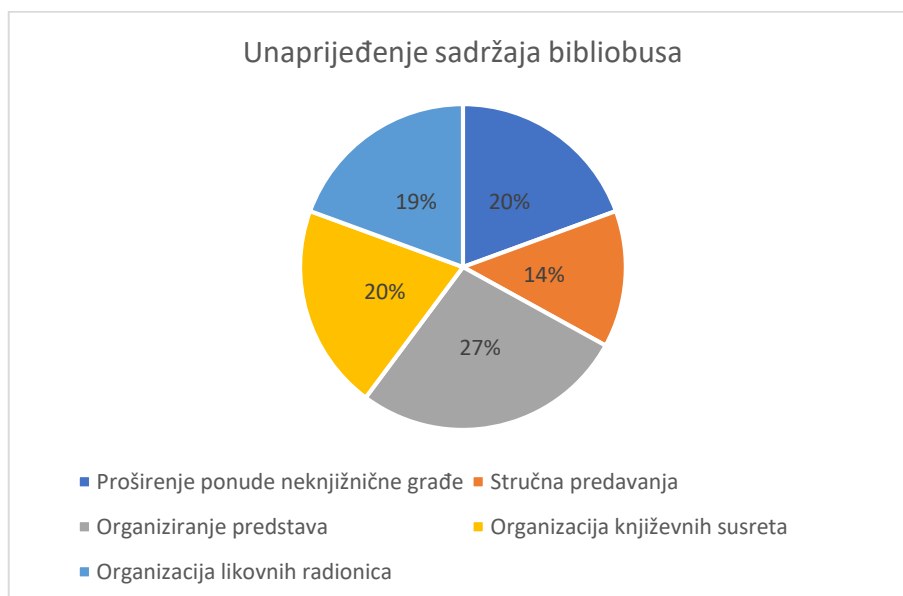
80% korisnika smatra kako je u potpunosti zadovoljno knjižničnom građom bibliobusa, dok je onih koji su djelomično zadovoljni 19%. Svega 1% korisnika nije zadovoljno građom.

Uslugom djelatnika bibliobusa zadovoljno je 100% korisnika.

Na grafikonima ispod vidljivo je kako 63% korisnika smatra da bi bibliobus trebao nuditi više sadržaja, od kojih 14% predlaže proširenje sadržaja stručnim predavanjima, 20% neknjižnom građom (igrice, micro:bitovi i sl.), 27% organizacijom predstava, 20% organizacijom književnih susreta i 19 % organizacijom likovnih radionica.



Grafikon 13. Ponuda dodatnih sadržaja



Grafikon 14. Unaprjeđenje sadržaja bibliobusa

8. Komentari ispitanika

„Voljela bih da je u mogućnosti češće promijeniti knjige te više povijesnih knjiga.“

„Bibliobus treba sadržavati više stručne literature.“

„Bibliobus i Igor moj su prozor u svijet koji nemam priliku drugačije osjetiti zbog lošeg imovinskog stanja“

„Veselim se dolasku bibliobusa jer onda mogu podići knjige koje čitam, a koje nisu samo lektira“

5.4. Rasprava o rezultatima

U kontekstu istraživanja učestalosti korištenja bibliobusnih usluga, jedno od ključnih pitanja koje se postavlja jest kako prethodno iskustvo korisnika s različitim vrstama knjižnica može utjecati na njihovu sklonost korištenju bibliobusa. Na temelju prikupljenih podataka o korištenju školskih, narodnih i obje vrste knjižnica, istražuje se u kojoj mjeri ovo prethodno iskustvo oblikuje navike i frekvenciju korištenja bibliobusnih usluga. Stoga, ključna istraživačka pitanja koja će biti obrađena u ovom radu glase:

- 1. Kako korištenje različitih vrsta knjižnica (školske, narodne i obje) utječe na frekvenciju korištenja bibliobusnih usluga?*
- 2. Kako zadovoljstvo knjižnom građom Bibliobusa varira s obzirom na njihovo prethodno iskustvo s korištenjem različitih vrsta knjižnica?*

Analiza utjecaja korištenja različitih vrsta knjižnica na frekvenciju korištenja bibliobusnih usluga pokazuje značajne obrasce. Od 100 ispitanika, 56 ima iskustvo s drugim knjižnicama, dok 44 ispitanika nikada nije koristilo druge knjižnične usluge. Od ispitanika koji su koristili druge knjižnice, 17 je koristilo školsku knjižnicu, 24 narodnu knjižnicu, a 15 obje vrste knjižnica. Dobiveni podaci ukazuju na značajan udio korisnika bibliobusnih usluga koji su već imali kontakt s različitim vrstama knjižnica. Rezultati istraživanja pokazuju da prethodno iskustvo s različitim vrstama knjižnica ima značajan utjecaj na učestalost korištenja bibliobusnih usluga. Korisnici koji su već koristili školske, narodne ili obje vrste knjižnica u prosjeku se rjeđe koriste uslugom bibliobusa za razliku od ispitanika koji koriste isključivo usluge Bibliobusa i kojega posjećuju prilikom svakog dolaska.

Analizom drugog istraživačkog pitanja utvrđuje se postoje li razlike u zadovoljstvu bibliobusnom građom među korisnicima s različitim iskustvom korištenja knjižnica. Ispituje se kako korisnici koji su koristili školske knjižnice, narodnu knjižnicu ili obje vrste knjižnica ocjenjuju ponudu građe u Bibliobusu. Rezultati istraživanja ukazuju na razlike u zadovoljavanju interesa i potreba ponuđenom građom Bibliobusa s obzirom na prethodno iskustvo korisnika s različitim vrstama knjižnica. Korisnici koji nisu prethodno koristili druge knjižnice, njih 44, iskazali su potpuno zadovoljstvo ponuđenom knjižnom građom. S druge strane, korisnici koji su već koristili školske, narodne ili obje vrste knjižnica, njih 56, iskazali su najvećim dijelom djelomično zadovoljstvo, uz pokojeg u potpunosti zadovoljnog ispitanika, dok je jedan ispitanik iskazao potpuno nezadovoljstvo.

Uvidi u istraživačka pitanja mogu poslužiti kao smjernice za daljnje unaprjeđenje bibliobusnih usluga, s naglaskom na konkretne prilagodbe bibliobusne građe, koje odgovaraju specifičnim potrebama korisničkih skupina koje već imaju iskustvo s različitim vrstama knjižnica. Prilagodba bi trebala obuhvatiti poboljšanje dostupnosti određenih žanrova ili vrsta literature koje su najtraženije među korisnicima školskih, narodnih ili kombiniranih knjižnica. Takav pristup bi mogao rezultirati povećanom korisničkom satisfakcijom i vjerojatnošću da će korisnici početi redovito koristiti bibliobusne usluge.

6. Zaključak

Križevački bibliobus pruža mogućnost čitanja i potiče pozitivnu socijalnu interakciju stanovnika četiri općine i šireg područja Grada Križevaca, posjećujući više od 36 stajališta, uključujući 26 škola i 5 dječjih vrtića. Podatak da gotovo četvrtina korisnika Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci koristi usluge bibliobusa, od kojih je preko 95% djece, uz udvostručenje broja korisnika i stajališta od početka djelovanja, jasno govori o važnosti i potrebi knjižničnih usluga koje pruža Bibliobus.

Bibliobus ne samo da obogaćuje kvalitetu života pružanjem mogućnosti za kvalitetno provođenje slobodnog vremena uz knjige i čitanje, već snažno potiče čitanje i razvoj različitih oblika pismenosti od najranije dobi. Osim knjižnične građe, pruža i stručnu podršku odgajateljima, nastavnicima i roditeljima u školama i vrtićima. Za djecu koja žive na selu, ovo je posebno važno jer im omogućuje pristup kulturnim sadržajima koji su inače manje dostupni u usporedbi s vršnjacima u većim sredinama.

Bibliobus također dopire do kućnih pragova osoba s invaliditetom, slabije pokretnih, bolesnih i starijih osoba. Razvojem posudbe zvučnih knjiga u suradnji s Knjižnicom i čitaonicom „Fran Galović“ Koprivnica, omogućen je pristup zvučnim knjigama slijepim i slabovidnim osobama koje žive na selu i nemaju mogućnost dolaska u grad radi kulturnih i obrazovnih sadržaja koji im mogu obogatiti svakodnevicu.

Važno je istaknuti i socijalnu ulogu koju Bibliobusi ima, posebno u najmanjim mjestima gdje žive stariji stanovnici i osobe slabijeg imovinskog statusa. Vozač/pomoćni knjižničar Igor Kuzmić često predstavlja jedini kontakt tih građana s vanjskim svijetom, donoseći im kulturne sadržaje koje inače ne bi mogli doživjeti ili im ne bi mogli pristupiti, što je vidljivo kroz komentar u provedenoj anketi gdje je jedan od ispitanika napisao „Bibliobus i Igor moj su prozor u svijet koji nemam priliku drugačije osjetiti zbog lošeg imovinskog stanja“. Najviše su time pogođeni najmlađi i najstariji stanovnici - djeca i osobe treće životne dobi, koji nemaju mogućnost samostalnog dolaska do gradskih knjižnica i kulturnih sadržaja, a često nedostaje i prikladan javni prijevoz koji bi im omogućio takve aktivnosti.

Rad Bibliobusne službe i usluge koje pruža prepoznati su osim od strane korisnika, koji su kroz provedeno anketno istraživanje iskazali zadovoljstvo pruženim uslugama, i od strane lokalne i regionalne zajednice koja svake godine osigurava sigurno i sustavno financiranje službe. Utjecaj i važnost Bibliobusne službe prepoznat je i od strane državne vlasti zahvaljujući čijoj je djelomičnoj potpori pribavljen i opremljen novi bibliokombi čime je osiguran kontinuirani

rad pokretne knjižnice u većinom ruralnom području. Bibliobus će sljedećih 15 godina nastaviti posjećivati staračka domaćinstva, slijepu i slabovidne osobe, socijalno ugrožene obitelji, najmlađe i najstarije stanovnike, te osobe s tjelesnim invaliditetom potičući informiranost i socijalnu inkluziju na širem području Grada Križevaca i okolnih brdsko-planinskih općina Kalničkog prigorja.

5. Literatura

1. Arhiva Gradske knjižnice „Franjo Marković Križevci. Izvješće o ostvarenju financijskog plana i programa rada Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci za razdoblje od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine, veljača 2024.
2. Arhiva Gradske knjižnice „Franjo Marković Križevci. Anketni upitnik o stanju pokretnih knjižnica od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine, veljača 2024.
3. Arhiva Gradske knjižnice „Franjo Marković Križevci. Anketni upitnik o stanju pokretnih knjižnica od 01.01.2009. do 31.12.2009. godine, veljača 2010.
4. Janeš - Žulj, M. 170 godina organiziranog čitanja u Križevcima. // Stručni skup Iz povijesti naših knjižnica : zbornik radova, Daruvar, 16. studenog 2007. / uredili Zorka Renić, Ilija Pejić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo; Bjelovar : Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, 2009. str. 64–74.
5. Janeš-Žulj, M. Od ilirske čitaonice do Gradske knjižnice. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/html.asp?id=5530> (02.3.2024.)
6. Janeš-Žulj, M. Završetak projekta uređenja nove knjižnice u Križevcima. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/html.asp?id=5530> (02.3.2024.)
7. Kuzmić, I. Bibliobusna služba Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. // Pokretne knjižnice u Hrvatskoj : zbornik radova / 10. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 4. festival hrvatskih bibliobusa „Od kočije do suvremenog bibliobusa“, Karlovac, 15. travnja 2011. / uredile Ljiljana Vugrinec, Ljiljana Črnjar, Frida Bišćan. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Karlovac : Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, 2012. Str. 79–85.
8. Odjeli i službe. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/html.asp?id=10552> (15.4.2024.)
9. O knjižnici. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/html.asp?id=5310> (15.4.2024.)
10. Pod bor nam je stigao novi kombi za potrebe Bibliobusne službe. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci. Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/dogadjanja/dogadjaj.asp?id=1707> (26.4.2024.)

11. Program razvoja mreže pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj od 2023. do 2032.
Dostupno na: <https://minkulture.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/knji%C5%BEnice//PROGRAM%20razvoja%20mre%C5%BEe%20pokretnih%20knji%C5%BEnica%209%20lis.pdf>
(17.03.2024.)
12. Smjernice za pokretne knjižnice / prerađeno izdanje priredila radna skupina IFLA-ine Sekcije za narodne knjižnice na čelu s Ianom Stringerom ; [s engleskog prevela Sanja Kovačević]. 1. hrvatsko izd. (prema 2. prerađenom izdanju izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
13. Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 103/2021.
Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_09_103_1834.html
(09.03.2024.)
14. Vugrinec, Lj. Pokretne knjižnice - bibliobusi Koprivničko-križevačke županije 1979. - 2019. // Podravski zbornik 46(2020), str. 129–147.
15. Završetak projekta nabave i opremanja te nadogradnje kombi vozila za potrebe bibliobusne službe (zamjena za postojeće vozilo). Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci.
Dostupno na: <https://www.knjiznica-krizevci.hr/dogadjanja/dogadjaj.asp?id=1830>
(20.4.2024.)

Popis slika

Slika 1. Mapa stajališta bibliobusa Gradske knjižnice „Franjo Marković" Križevci

Slika 2. Nastup dramske družine „Kolibrići“ povodom otvorenja novoga bibliokombija

Popis tablica

Tablica 1. Bibliobusne službe u Republici Hrvatskoj – stanje 1. siječnja 2023. godine

Popis grafikona

Grafikon 1. Spol ispitanika

Grafikon 2. Dob ispitanika

Grafikon 3. Stupanj obrazovanja ispitanika

Grafikon 4. Radni status ispitanika

Grafikon 5. Navike korištenja usluga različitih tipova knjižnica

Grafikon 6. Navike korištenja usluga različitih tipova knjižnica

Grafikon 7. Frekvencija korištenja bibliobusne knjižnice

Grafikon 8. Utjecaj bibliobusa na kvalitetu života

Grafikon 9. Utjecaj bibliobusa na lokalnu zajednicu

Grafikon 10. Zadovoljstvo učestalošću dolaska bibliobusa

Grafikon 11. Zadovoljstvo duljinom zadržavanja bibliobusa

Grafikon 12. Zadovoljstvo korisnika knjižničnom građom

Grafikon 13. Ponuda dodatnih sadržaja

Grafikon 14. Unaprjeđenje sadržaja bibliobusa

Prilozi

Prilog 1 – Anketa o zadovoljstvu korisnika uslugama bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci

Dragi korisnici,

anketni upitnik koji je pred Vama sastavni je dio istraživanja koje se provodi u sklopu izrade diplomskog rada. Cilj je rada ispitati zadovoljstvo korisnika bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. Upitnik je u potpunosti anoniman i sadrži 14 pitanja. Unaprijed zahvaljujem na izdvojenom vremenu i utrošenom trudu.

1. Anketno pitanje:

Spol:

Ženski

Muški

2. Godina rođenja _____

3. Najviši završeni stupanj obrazovanja

Osnovna škola

SSS

VŠS ili prvostupnik

VSS ili magistar struke

Magisterij ili doktorat

4. Radni status

Učenik

Student

Zaposlen

Nezaposlen

Umirovljen

Nešto drugo, što? _____

5. Jeste li prije dolaska bibliobusa u Vaše mjesto već koristili usluge neke druge knjižnice?

DA školske knjižnice

narodne knjižnice (gradske knjižnice)

školske i narodne knjižnice

NE

6. Koliko se često koristite uslugom bibliobusa?

prilikom svakog dolaska na stajalište

jednom mjesečno

- nekoliko puta godišnje
- jedanput godišnje ili rjeđe

7. Smatrate li da je bibliobus podigao kvalitetu Vašeg života?

DA/NE

8. Smatrate li da bi prestanak dolaska bibliobusa bio štetan za Vaše mjesto?

DA/NE

9. Jeste li zadovoljni učestalošću dolazaka bibliobusa u Vaše mjestu?

DA/NE

10. Jeste li zadovoljni mjestom na kojem staje bibliobus?

DA/NE

11. Jeste li zadovoljni duljinom zadržavanja bibliobusa na stajalištu?

DA/NE

12. Zadovoljava li ponuđena knjižnična građa u bibliobusu Vaše interese i potrebe?

u potpunosti zadovoljava

djelomično zadovoljava

uopće ne zadovoljava

13. Jeste li zadovoljni uslugom djelatnika?

DA/NE

14. Smatrate li da bi bibliobus trebao nuditi i više drugih sadržaja?

DA/NE

Ako je Vaš odgovor DA, molimo da označite koji bi se sadržaji trebali više nuditi:

proširenje ponude neknjižne građe (igrice, micro:bitovi)

stručna predavanja

organizacija predstava

organizacija književnih susreta

organizacija likovnih radionica

15. Molimo da navedete Vaše prijedloge i sugestije na koji bi način bibliobus mogao unaprijediti i razvijati svoje usluge, odnosno, ako je na neko od prethodnih pitanja odgovor bio „NE“, molimo da pojasnite što biste željeli promijeniti:

Petnaest godina djelovanja bibliobusne službe Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci

Sažetak

Pokretne knjižnice – bibliobusi čine značajan dio županijske mreže narodnih knjižnica u Koprivničko-križevačkoj županiji. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci ima status knjižnice od osobite važnosti za realizaciju pokretnih knjižničnih usluga u županiji raspoložuci materijalnim i stručni kapacitetom, uz odgovarajući zemljopisni i prometni položaj, za pružanje bibliobusnih usluga omogućujući pristup knjižničnim uslugama općinama Sv. Ivan Žabno, Sv. Petar Orehovec, Kalnik i Gornja Rijeka koje nemaju stacionirane knjižnice uključujući udaljenija naselja Grada Križevaca.

Povodom obilježavanja 15 godina rada križevačke Bibliobusne službe, rad pruža pregled razvoja i stanja, službenu uloga bibliobusa, njegove usluge, rezultate rada s posebnim naglaskom na doprinos dostupnosti knjižničnih usluga širokom području Kalničkog prigorja i obronaka Bilogore. Uvodno se u radu prikazuju zakonski okviri za pokretanje bibliobusne službe, uloga i značaj bibliobusa, te sažeti prikaz trenutnog stanja pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj. Osim teorijskog dijela, rad uključuje i istraživanje provedeno putem anketnog upitnika, na uzorku od 100 ispitanika, usmjereno na zadovoljstvo korisnika bibliobusnim uslugama. Zaključno su iskazani rezultati istraživanja koji otvaraju mogućnost unaprjeđenja postojeće usluge u skladu s iskazanim očekivanjima, preporukama i potrebama korisnika.

Ključne riječi: bibliobusna služba, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci, bibliokombi, zadovoljstvo korisnika

Fifteen years of operation of the bibliobus service of the City Library „Franjo Marković“ Križevci

Summary

Bibliobuses or mobile libraries are one of the essential segments in the extensive network of public libraries currently operating in Koprivnica-Križevci County. The Franjo Marković City Library in Križevci was fundamental in implementing mobile library services in the county, as it possessed material and professional resources, along with an appropriate geographical position, to deliver bookmobile services. This provided access to library services for the municipalities that do not have stationary libraries, such as Sveti Ivan Žabno, Sveti Petar Orehovec, Kalnik, and Gornja Rijeka, but it also included several remotely located settlements in the City of Križevci.

Written on the 15th anniversary of the Križevci bibliobus service, this paper provides an overview of its development, current status, purpose, services, and results. Particular emphasis is given to the contribution to the availability of library services across the Kalnik foothills and the Bilogora slopes. The introduction outlines the legal framework for the establishment of the bibliobuses, their role, and benefits, followed by a brief overview of the current state of mobile libraries in the Republic of Croatia. In addition to the theoretical part, the paper includes research conducted through a survey questionnaire on a sample of 100 respondents aimed at assessing user satisfaction with bibliobus services. In conclusion, the paper presents research results detailing possibilities for improving existing services based on users' expectations, recommendations, and needs.

Key words: bibliobus service, Franjo Marković City Library Križevci, book van, user satisfaction